

Список використаних джерел

1. Соколюк С. Ю., Прокопчук О. Т., Комісаренко Є. М., Мельниченко Д. О. Цифровізація та інновації в управлінні ризиками торговельних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2026. № 5. С. 63-68. DOI: 10.32702/2306-6814.2026.5.63.

2. Прокопчук О. Т., Соколюк С. Ю., Комісаренко Є. М., Мельниченко Д. О. Організаційні та інноваційні механізми підвищення ефективності агротрейдингу в Україні. Агросвіт. 2026. № 5. С. 33-39. DOI: 10.32702/2306-6792.2026.5.33.

Мінайлов В. М.,

здобувач вищої освіти

Пушак І. Л.,

асистент кафедри міжнародних економічних відносин

факультету міжнародних відносин

Львівський національний університет імені Івана Франка,

м. Львів

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ РОЗПОДІЛУ ПРОДОВОЛЬСТВА У ПОДОЛАННІ СУЧАСНИХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ

Глобальна продовольча безпека у сучасних умовах зазнає безпрецедентних викликів. Повномасштабна війна в Україні, тривалі збройні конфлікти в країнах Африки, а також різке загострення геополітичної напруженості на Близькому Сході (зокрема, зростання конфліктогенності навколо Ірану та дестабілізація морських торговельних шляхів) сформували нову реальність, де традиційні методи гуманітарного реагування виявляються малоефективними. Традиційна логістика, що базується на фізичному розподілі товарів та ручному обліку, не здатна забезпечити необхідну швидкість, прозорість та адресність допомоги в умовах динамічних криз. У таких обставинах виникає критична потреба в інструментах, які здатні мінімізувати корупційні ризики, знизити логістичні витрати та зберегти гідність тих, хто отримує допомогу.

Метою дослідження є аналіз цифрової трансформації гуманітарної підтримки: від пасивного розподілу продовольства до створення керованої системи ресурсного забезпечення. Дослідження обґрунтовує роль цифрових платформ як стратегічної детермінанти, що перетворює допомогу на інструмент соціально-економічної стабілізації та фундамент повоєнного відновлення.

Теоретико-методологічний базис дослідження спирається на праці вітчизняних та іноземних фахівців у сфері продовольчої безпеки (С. Кваша, Дж. Клейтон), цифрової трансформації економіки (Е. Шмідт, К. Шваб) та інноваційного розвитку агросектору (О. Шпичак, В. Топіха). Специфіку використання цифрових платформ та блокчейн-технологій у гуманітарних операціях аналізували експерти міжнародних інституцій (Economist Impact, FAO, World Bank). Водночас, питання інтеграції українських сервісів у глобальні цифрові продовольчі мережі в умовах війни потребує подальшого поглибленого вивчення.

Сучасний стан продовольчої безпеки як в Україні, так і у світі загалом, характеризується зростаючою нестабільністю. Згідно з даними Global Food Security Index (GFSI), за весь період спостережень з 2012 р. жодна зі 113 країн не досягла ідеального показника у 100 балів, при цьому коливання становить від 89,3 бала (США, 2014 р.) до 20,8 бала (Конго, 2013 р.). У 2022 році середньосвітове значення індексу зафіксовано на рівні 62,2 бала, тоді як показник України впав до 57,9 бала [1].

Аналітичні висновки звіту «The State of Food Security and Nutrition in the World 2025» (SOFI) підтверджують, що світова спільнота суттєво відстає від досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 року [2]. Ключовим викликом, за оцінками ООН, є критичний розрив у фінансуванні заходів із забезпечення продовольчої безпеки, що вимагає інноваційних фінансових механізмів та цифрових платформ для оперативного доступу до ресурсів у кризових зонах.

Стратегічні підходи Світового банку, викладені у «Digital Agriculture Roadmap Playbook 2025» [3], передбачають, що впровадження подібних платформ на державному рівні стає фундаментом для побудови ефективних продовольчих систем та гарантування їх інклюзивності у періоди криз.

Відтак, цифрові платформи на базі Industry 4.0 трансформують гуманітарну допомогу від фізичного розподілу товарів до цифрового управління ресурсами. Ця модель базується на технології блокчейн (Blockchain) для прозорості транзакцій, біометричній верифікації, що забезпечує адресність допомоги та інструментах грошових трансфертів (Cash-Based Transfers, CBT), що стимулює локальні ринки. Вона стає регулятором стійкості системи до шоків і активно використовується міжнародними інституціями для підвищення ефективності гуманітарних місій.

Найбільш репрезентативним прикладом практичної імплементації інструментів Industry 4.0 у глобальну систему продовольчої безпеки є платформа «Building Blocks», ініційована Світовою продовольчою програмою (WFP) ООН, що використовує блокчейн для управління гуманітарною допомогою [4]. У межах цього кейсу в таборах біженців у Йорданії, розподіл готівки або продуктових наборів замінено на біометричну систему верифікації. Ключовим результатом стало скорочення банківських комісій на 98%, повна прозорість фінансових потоків та унеможливлення розкрадання ресурсів завдяки децентралізованому контролю за кожною транзакцією.

Можливість подолання інфраструктурних бар'єрів у зонах криз підтверджує досвід використання платформи «M-Birr» в Ефіопії, де мобільні перекази охопили 3,6 млн осіб поза банківською мережею. Перехід від натуральної допомоги до цифрових гаманців дозволив зменшити транспортні витрати отримувачів на 76% і водночас активізував місцеву економіку, засвідчивши переваги інструментів електронної комерції (e-vouchers, мобільні фінанси) порівняно з традиційними формами допомоги [5].

Технологічні інновації не лише забезпечують гідність отримувачів, а й підтримують життєздатність місцевих ринків, нівелюючи ризики їхньої стагнації, що зазвичай виникають під тиском масового гуманітарного імпорту. Водночас стратегічна ефективність подібних рішень досягається завдяки інтеграції аналізу

великих даних (Big Data) і супутникового моніторингу, які дають змогу реагувати на кризи та прогнозувати їх. Завдяки цьому можна заздалегідь виявляти ризики дефіциту продовольства і спрямовувати допомогу туди, де вона потрібна ще до загострення ситуації. Таким чином, цифровізація робить систему продовольчої допомоги більш точною, швидкою та керованою.

У цьому контексті Україна виступає не лише реципієнтом допомоги, а й унікальним майданчиком для апробації сучасних цифрових моделей гуманітарного реагування. Одним із ключових напрямів є поглиблена інтеграція Державного аграрного реєстру (ДАР) із європейськими системами моніторингу аграрних субсидій [6]. Це дозволило розширити використання смарт-ваучерів для відновлення деокупованих та постраждалих територій, де верифікація через єдину державну цифрову платформу «Дія» забезпечує швидкий доступ агровиробників до цільових фінансових ресурсів.

Також важливим етапом поточної трансформації є впровадження пілотних блокчейн-протоколів для відстеження гуманітарних логістичних ланцюгів у межах спільних програм із WFP ООН. Таке технологічне рішення гарантує прозорість розподілу допомоги та мінімізує операційні ризики в умовах триваючих безпекових викликів. Крім того, використання платформи «єДопомога» [7] для автоматизації прямих грошових трансфертів (СВТ) дозволило Україні трансформуватися у цифровий хаб, що поєднує соціальний захист населення із технологічним забезпеченням стійкості продовольчої системи. Натомість, попри успіхи, критичним залишається питання посилення кіберстійкості цієї інфраструктури та подолання цифрового розриву в сільській місцевості.

У підсумку, цифрові платформи змінюють підходи до гуманітарної допомоги, замінюючи прямий розподіл товарів системою прогнозного планування ресурсів. Синергія блокчейн та біометрії знижує витрати й гарантує адресність підтримки, проте ключовими викликами залишаються захист даних та сумісність реєстрів у зонах конфлікту. Для України, на тлі повномасштабної війни, розвиток цифрових екосистем є одночасно і механізмом виживання, і обов'язковою умовою інтеграції в цифровий простір ЄС та утвердження статусу технологічного гаранта глобальної продовольчої безпеки.

Список використаних джерел

1. Global Food Security Index 2022: Resilience and the Fragility of the Global Food System. *Economist Impact*. 2022. URL: <https://impact.economist.com/sustainability/project/food-security-index/explore-countries/ukraine> (date of access: 23.04.2026).
2. FAO. The State of Food Security and Nutrition in the World 2025. URL: <https://openknowledge.fao.org/items/ea9cebff-306c-49b7-8865-2aef3bfd25e2> (date of access: 23.04.2026).
3. Digital Agriculture Roadmap Playbook / World Bank Group. Washington, 2025. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099053025063021993/pdf/P508004-f943a09b-c45f-4c93-b554-9dd1dec1e7c.pdf> (date of access: 23.04.2026).

4. WFP. Building Blocks: Blockchain at the World Food Programme. URL: <https://innovation.wfp.org/project/building-blocks> (date of access: 23.04.2026).

5. Mobile Money Scoping Country Report: Ethiopia. International Finance Corporation (IFC), World Bank Group. Washington, 2023. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099137308072412289/pdf/IDU-fa5c62aa-50e1-4104-818f-c2ee755e4bcd.pdf> (date of access: 30.04.2026).

6. Державний аграрний реєстр: цифрові інструменти підтримки. URL: dar.gov.ua (дата звернення: 23.04.2026).

7. Платформа «ЄДопомога»: верифікація та підтримка. URL: edopomoga.gov.ua (дата звернення: 23.04.2026).

Мяснікова В. А.,

здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: Петик М. І., к. е. н.,

доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

Львівський національний університет Івана Франка

м. Львів

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЛОГІСТИКИ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Забезпечення продовольчої безпеки є важливою умовою стабільного розвитку держави, особливо в умовах економічної нестабільності, глобалізації та порушення логістичних ланцюгів постачання. У сучасних умовах традиційні підходи до організації логістики не завжди є достатньо ефективними, тому зростає роль цифрових технологій. Використання систем відстеження вантажів, датчиків, автоматизованого управління запасами та цифрових платформ дозволяє покращити контроль постачання, зменшити втрати та підвищити ефективність управління ресурсами. Це робить логістичні процеси більш надійними та сприяє швидшому прийняттю управлінських рішень у кризових ситуаціях.

Відповідно до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», продовольча безпека – це захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу населення до продуктів харчування з метою підтримання звичайної життєдіяльності [1]. У сучасних умовах продовольча безпека значною мірою залежить від ефективної організації логістики та стабільності ланцюгів постачання. У зв'язку з цим впровадження сучасних інформаційних технологій є важливим напрямом розвитку логістичних підприємств і транспортної інфраструктури.

Сучасні цифрові технології активно використовуються в логістичних ланцюгах постачання продовольства, оскільки вони підвищують ефективність управління, покращують контроль перевезень і зменшують ризики втрат. Серед поширених рішень можна виділити GPS-моніторинг, IoT-датчики, RFID-технології, QR-коди, blockchain-системи, автоматизовані платформи управління